

TĂNG CƯỜNG THÔNG TIN KHOA HỌC THỐNG KÊ PHỤC VỤ CHO VIỆC ĐỔI MỚI CÔNG TÁC THỐNG KÊ

Phạm Sơn
Giám đốc TTTTKHTK

Để triển khai luật khoa học và công nghệ đã được Quốc hội khoá X, kỳ họp thứ 7 (từ ngày 9/5 - 9/6/2000) thông qua, Chính phủ đã có dự thảo Nghị định về thông tin khoa học và công nghệ nhằm cụ thể hoá các điều khoản trong Luật khoa học và công nghệ có liên quan đến hoạt động thông tin khoa học và công nghệ từ trung ương đến cơ sở. Đây là những văn bản pháp lý quan trọng nhằm góp phần thúc đẩy các hoạt động thông tin khoa học và công nghệ góp phần tích cực vào việc

thực hiện có hiệu quả đường lối công nghiệp hoá và hiện đại hoá đất nước.

Theo tinh thần điều 11 của Nghị định của Chính phủ về chức năng, nhiệm vụ của tổ chức thông tin khoa học và công nghệ trực thuộc Bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan trực thuộc Chính phủ và theo điều lệ về tổ chức hoạt động của Viện khoa học Thống kê thì Trung tâm thông tin khoa học thống kê là một bộ phận cấu thành của Viện Khoa học Thống kê thực hiện chức năng thông tin khoa học toàn ngành.

Sau hơn 20 năm xây dựng, phát triển Trung tâm Thông tin Khoa học Thống kê đã có nhiều cố gắng hoàn thành các nhiệm vụ được giao. Hàng năm, đã tuyển chọn biên tập, in ấn 6 số thông tin chuyên đề và các chuyên san; ra các tập kỷ yếu hội nghị khoa học; xây dựng kho tư liệu khoa học thống kê và các hoạt động thông tin khác phục vụ nhu cầu tham khảo nghiên cứu của cán bộ trong và ngoài ngành.

Bên cạnh những kết quả đạt được Trung tâm Thông tin Khoa học Thống kê còn bộc lộ nhiều mặt yếu kém sau:

- Chưa triển khai đầy đủ các chức năng nhiệm vụ của một cơ quan thông tin của ngành;

- Tổ chức bộ máy chưa ổn định; lực lượng cán bộ, nhất là cán bộ biên tập còn thiếu về số lượng và yếu về năng lực;

- Cơ sở vật chất kỹ thuật còn nghèo nàn chưa có đủ điều kiện để thực hiện chủ trương tin học hoá thông tin tư liệu khoa học;

- Kinh phí dành cho hoạt động thông tin trong những năm gần đây tuy đã có tăng nhưng chưa đáp ứng đầy đủ để triển khai thực hiện các nhiệm vụ thông tin;

- Các hành lang pháp lý cũng như các chế độ tài chính chưa hoàn chỉnh.

Những tồn tại trên đây phần nào ảnh hưởng đến kết quả hoạt động của Trung tâm Thông tin Khoa học Thống kê.

Để khắc phục những tồn tại yếu kém trên đây, trong những năm tới, công tác thông tin khoa học thống kê cần tập trung đẩy mạnh các mặt công tác sau:

1. Tăng cường kho dữ liệu thống kê

Nhằm thực hiện nhiệm vụ thu thập, xử lý thông tin khoa học và công nghệ hình thành trong phạm vi trong và ngoài ngành thống kê (điểm a, điều 11) và ứng dụng rộng rãi công nghệ thông tin nhằm

hiện đại hoá hoạt động công nghệ thông tin của ngành (điểm a) cần:

a. Thu thập hệ thống hoá đầy đủ các nguồn thông tin nội sinh bao gồm:

- Các kết quả nghiên cứu khoa học của các đề tài thuộc phạm vi Bộ Khoa học Công nghệ và Môi trường cấp kinh phí có đăng ký với bộ phận quản lý khoa học của Viện;

- Các kết quả nghiên cứu của đề tài khoa học do Viện Khoa học Thống kê hợp tác nghiên cứu với các đơn vị ngoài;

- Các đề tài công trình nghiên cứu khoa học khác, do cán bộ của Viện thực hiện có liên quan đến khoa học thống kê, ứng dụng toán và tin học trong công tác thống kê;

- Các chuyên đề khoa học do các Cục Thống kê địa phương thực hiện.

b. Các tài liệu nghiệp vụ bao gồm:

- Các chế độ báo cáo và điều tra do Tổng cục thống kê ban hành từ 1990 lại đây;

- Các phương án điều tra thống kê;

- Các văn bản hướng dẫn nghiệp vụ thống kê do các đơn vị trong Tổng cục ban hành;

- Các bảng danh mục phân loại và mã hoá;

- Các cơ sở dữ liệu kinh tế xã hội đã được Tổng cục xây dựng.

c. Thu thập có chọn lọc các nguồn thông tin bên ngoài.

- Các sách, tạp chí có liên quan trực tiếp đến khoa học thống kê như: Các giáo trình Thống kê; các sách chuyên khảo về thống kê,...

- Tiêu chuẩn, quy phạm kỹ thuật (các tiêu chuẩn thống kê);

- Các tạp chí và các tờ thông tin của các ngành có liên quan như: Tài chính,

Ngân hàng, Kế hoạch, Khoa học công nghệ môi trường,...

d. Các tài liệu về thống kê nước ngoài

Thu thập đủ các tài liệu do các đoàn đi tham quan khảo sát nước ngoài mang về;

Khai thác các thông tin khác qua mạng internet hay mạng của trung tâm khoa học quốc gia;

Liên hệ thường xuyên với trung tâm công nghệ quốc gia để sưu tầm tài liệu có liên quan khác.

e. Tổ chức tốt việc xử lý thông tin tư liệu

- Xử lý thư mục cấp I và cấp II của các ấn phẩm thông tin, chuẩn hoá khổ mẫu trao đổi dữ liệu;

- Chuyển đổi việc chuẩn hoá các phân loại nghiệp vụ về sách và tài liệu;

- Chuyển đổi hệ quản trị cơ sở dữ liệu theo sự thống nhất của toàn mạng.

g. Từng bước tin học hoá các tư liệu và xây dựng các CSDL về thông tin khoa học và thông tin KTXH gồm:

- Cơ sở dữ liệu về các tổ chức tham gia nghiên cứu khoa học thống kê ở Việt Nam;

- Cơ sở dữ liệu các về nhà nghiên cứu khoa học thống kê ở Việt Nam;

- Cơ sở dữ liệu về các công trình nghiên cứu khoa học thống kê ở Việt Nam 5 -10 năm gần đây.

- Cơ sở dữ liệu các cộng tác viên của tờ "Thông tin Khoa học Thống kê";

- Tiếp tục cập nhật và phát triển ứng dụng cho cơ sở dữ liệu KHTK quản lý sách và tài liệu khoa học thống kê tại thư viện;

- Xây dựng cơ sở dữ liệu người dùng tin bao gồm cả bạn đọc của thư viện Thống kê;

- Xây dựng cơ sở dữ liệu: Các văn bản pháp lý của ngành thống kê và có liên quan;

- Kho lưu trữ các phương án điều tra từ trước tới nay của ngành.

- Kho dữ liệu: Tờ thông tin khoa học thống kê và các ấn phẩm khác như: Tạp chí Con số Sự kiện, Thông tin Giá cả,...

- Kho dữ liệu hội nghị và hội thảo của Viện KHTK;

- Kho dữ liệu về các bảng danh mục, mã hoá, áp dụng trong công tác thống kê;

- Kho dữ liệu về từ chuẩn thống kê, các phương pháp thống kê;

- Kho tư liệu về các tiêu chuẩn và thuật ngữ áp dụng trong thống kê

- Cơ sở dữ liệu: Cán bộ của Viện khoa học thống kê qua các thời kỳ;

- Cơ sở dữ liệu về các kết quả nghiên cứu khoa học thống kê cả TW và địa phương;

- Cơ sở dữ liệu về các cán bộ khoa học công nghệ ngành thống kê.

h. Nghiên cứu xây dựng trang Web về thông tin thống kê.

Trước mắt, chủ yếu đưa các nội dung của tờ Thông tin khoa học thống kê và các hoạt động nghiên cứu triển khai của Viện lên website.

i. Nối mạng Thông tin khoa học kỹ thuật công nghệ (VISTA); mạng Internet; GSONet,...

2. Tăng cường ra các ấn phẩm thông tin

Thực hiện nhiệm vụ b) trong Nghị định về việc biên soạn và xuất bản các ấn phẩm thông tin cần:

a. Tăng số lượng ấn phẩm thông tin

- Ra 6 số thông tin khoa học thống kê định kỳ (năm) và 6 số chuyên san (năm) - tăng 2 số so với trước đây với số lượng xuất bản 1000 bản/số, - tăng 200 bản/số, mỗi số 40 trang;

- Ra 2 thông báo thư mục (năm) về sách và tạp chí, mỗi số 100 bản;

- Ra 1 số kỷ yếu về các báo cáo của hội thảo khoa học hoặc hội nghị khoa học (năm);

- Phối hợp cùng phòng quản lý đào tạo ra kỷ yếu về kết quả nghiên cứu hàng năm;

- Tuyển chọn, biên soạn trong số các tổng luận và chuyên đề để ra từ 1 đến 2 ấn phẩm/năm;

- Tuyển chọn các văn bản pháp quy có liên quan để hệ thống và ra các tập tài liệu phục vụ cho các đơn vị trong Tổng cục và các Cục Thống kê tỉnh, thành phố.

b. Cải tiến nội dung các ấn phẩm thông tin.

- Đối với thông tin khoa học thống kê định kỳ (6 số 1 năm) sẽ hình thành các chuyên mục sau:

+ Những vấn đề chung;

+ Phương pháp luận thống kê;

+ Hướng dẫn nghiệp vụ thống kê;

+ Ứng dụng toán, tin học vào công tác thống kê;

+ Thông tin thống kê nước ngoài và các vấn đề khác.

- Đối với các chuyên san và các loại ấn phẩm khác Ban biên tập cố gắng thiết kế các market phù hợp.

- Tăng cường chất lượng các bài và tin, cố gắng giới thiệu nhiều bài có liên quan trực tiếp đến công tác nghiệp vụ đang được bạn đọc trong ngành quan tâm.

- Sưu tầm hệ thống hoá, biên tập và giới thiệu kịp thời trên các ấn phẩm thông tin định kỳ cũng như các chuyên san về các chuẩn mực thống kê quốc tế sẽ áp dụng trong thực tiễn công tác thống kê nước ta.

c. Về hình thức của các ấn phẩm thông tin.

- Cải tiến phong chữ và cách trình bày, đưa một số tranh ảnh minh họa vào tờ thông tin khoa học thống kê và các ấn phẩm thông tin khác.

- Định kỳ đổi mới trang bìa của ấn phẩm thông tin;

- Đối với các ấn phẩm khác như: kỷ yếu hội nghị, hội thảo,.. thiết kế bìa có hình thức đẹp, hấp dẫn,..

3. Tăng cường phổ biến thông tin khoa học thống kê

Phổ biến thông tin là một trong những nhiệm vụ quan trọng của các cơ quan thông tin. Trong những năm qua, mặt công tác này chúng ta chưa tập trung chú ý. Vì vậy cần nghiên cứu đẩy mạnh các mặt sau:

a. Xác định đúng nhu cầu của người dùng tin thông qua các hình thức:

- Mở hội nghị người dùng tin;

- Thường xuyên trưng cầu ý kiến người dùng tin.

b. Cải tiến nội dung, hình thức tổ chức hội thảo khoa học

- Xây dựng kế hoạch định kỳ về công tác sinh hoạt khoa học;

- Có quy chế cụ thể về nội dung, thủ tục, hình thức tổ chức sinh hoạt khoa học.

c. Tổ chức tốt đội ngũ cộng tác viên

Đội ngũ cộng tác viên của bản tin “Thông tin Khoa học Thống kê” nói riêng và của Trung tâm Thông tin nói chung cần phải có quy chế khuyến khích và tổ chức tốt. Để thực hiện được nhiệm vụ này cần nghiên cứu các mặt sau:

- Xây dựng đội ngũ cộng tác viên ổn định, có quy chế sinh hoạt và quyền lợi được hưởng trên cơ sở vận dụng chế độ hiện hành;

- Có chế độ động viên hợp lý đối với cộng tác viên có nhiều đóng góp;

- Mở rộng đội ngũ cộng tác viên ở các ngành khác.

Để triển khai thực hiện tốt các mặt công tác trên cần:

* Tăng cường cơ sở vật chất như :

- Trang bị máy tính và các thiết bị kèm theo.

- Nối mạng internet, mạng GSONet và mạng VISTA (mạng thông tin khoa học công nghệ)

* Bổ sung đội ngũ cán bộ và bồi dưỡng cán bộ làm công tác thông tin, phấn đấu đến năm 2005 tất cả cán bộ làm công tác thông tin thư viện được bồi dưỡng nghiệp vụ thông tin;

* Mở rộng hợp tác quốc tế nhằm học hỏi và tiếp thu các kinh nghiệm của các nước trong khu vực và các nước trên thế giới;

* Đầu tư kinh phí cần thiết để bổ sung kho tư liệu bao gồm cả kinh phí cho việc

xử lý tư liệu thông tin và xây dựng các cơ sở dữ liệu theo định mức cho phép;

* Đổi mới quy chế làm việc:

- Phân công, phân cấp trách nhiệm rõ ràng cho từng cán bộ đảm nhận từng khâu công việc;

- Nghiên cứu, cải tiến chế độ nhuận bút và chế độ thù lao cho từng phần việc;

- Nghiên cứu, cải tiến quy trình và quy chế ra các ấn phẩm thông tin;

- Nghiên cứu quy chế phục vụ bạn đọc;

- Nghiên cứu quy chế khai thác thông tin tiến tới làm dịch vụ thông tin tư liệu.

Trên đây là những nội dung cơ bản để tăng cường công tác thông tin khoa học thống kê trong những năm tới. Trung tâm thông tin khoa học thống kê dưới sự lãnh đạo của Viện Khoa học Thống kê cần tổ chức thực hiện tốt các mặt công tác trên đây để góp phần phục vụ cho sự nghiệp đổi mới công tác thống kê.